

Orientacions per al professorat

INTRODUCCIÓ

El monogràfic que presentem està pensat, principalment, per a l'alumnat del primer cicle d'educació primària. El tema és el dels drets humans, centrat en concret en el dret a l'alimentació, a la salut i a l'educació. Amb la finalitat de potenciar en els nens i nenes d'aquesta edat l'interès per conèixer la temàtica concreta que aquí s'exposa i alhora, per tant, experiències de vida diferents, ens basem en la seva pròpia fent contínues referències a les vivències i percepcions de la seva realitat més propera.

Acompanyats per Maria, una nena nicaragüenca de la mateixa edat que el nostre alumnat, ens endinsem en una dura realitat que viuen massa nens i nenes al món: l'incompliment d'uns drets mínims, indispensables per a una vida digna.

OBJECTIUS

Sensibilitzar l'alumnat sobre els drets humans.

Ampliar el coneixement que té l'alumnat d'una realitat diferent de la seva i treballar l'empatia per entendre-la i acostar-s'hi.

Entendre que hi ha necessitats bàsiques indispensables per poder créixer i viure amb dignitat.

CONTINGUTS

Actituds, valors i normes

La valoració dels drets humans.

El coneixement, la valoració, l'empatia i el respecte envers realitats diferents de la pròpia.

El foment de la solidaritat i la justícia social.

L'interès per participar en les feines que es proposen.

Conceptes

Els drets bàsics de les persones.

L'incompliment dels drets bàsics de les persones.

Procediments

Obtenció d'informació a partir de diferents mitjans: carta, il·lustracions, etc.

Expressió oral, escrita i gràfica.

Anàlisi i reflexió dels temes presentats mitjançant dibuixos, laberint, etc.

TEMPORALITZACIÓ: 4 sessions classe

ACTIVITATS D'APRENENTATGE

HOLA, SÓC LA MARIA!

Objectius: Acostar a l'alumne el tema dels drets humans per mitjà del personatge.
Reconèixer els drets humans com a fonamentals per a la vida de les persones.

Descripció: Mitjançant la fotografia de la portada i la carta que ens envia Maria s'introdueix el concepte dels drets humans. Posteriorment, amb els dibuixos de les seqüències de la flor, es reconeix la necessitat del compliment dels drets esmentats.

Orientacions: Fem veure que hem rebut una carta de Maria. Els direm que és una nena de la seva edat que té una preocupació i que ens la vol explicar. Partirem del fet que la nostra protagonista i el nostre alumnat tenen les mínimes necessitats d'alimentació, salut i educació cobertes, però que hi ha altres nens que no les tenen.

Recomanem comentar i reflexionar sobre el dret de totes les persones a una vida digna i sobre el fet que aquesta no és possible sense una alimentació, una sanitat i una educació bàsiques. La carta de Maria es relaciona amb la que proposem a l'activitat final, on l'alumnat s'imagina que pot escriure a la protagonista i exposar-li les seves reflexions.

A continuació, presentarem dues seqüències que ens permetran explicar que els drets humans són fonamentals per a la vida de les persones i que sense aquests les seqüències són greus.

Per incidir sobre les conseqüències que té la manca de drets humans utilitzarem un símil: explicarem que si a una planta li falta aigua i aliments o si no en tenim cura, morirà, i a la inversa. Entre tots, comentarem què passa en un cas i en l'altre.

QUÈ MENGEM?

Objectius: Reconèixer la importància de l'alimentació en el creixement.
Identificar l'alimentació com un dret humà universal.

Descripció: A partir de la pregunta que ens fa Maria dibuixaran els aliments que prenen habitualment. Després, els seleccionaran i pintaran els que són imprescindibles per al creixement i la vida.

Orientacions: Un cop pintats els dibuixos, es repartiran en fulls de paper diferents i a continuació es penjaran tots d'un mateix fil (com una serp). Així es pot guarnir l'aula.
També podem demanar que busquin a casa fotografies de quan eren petits i que vegin com han canviat. Comenteu que gran part d'aquests canvis són fruit d'una alimentació adequada.

NECESSITEM BEURE!

Objectius: Reconèixer l'aigua potable com un bé escàs al qual no tothom té accés.
Identificar l'aigua no potable com a font de malalties.

Descripció: Per mitjà de tres imatges que mostren realitats diferents sobre l'accés a l'aigua, caldrà identificar la que cadascú utilitza, així com també la manera i el moment de fer-la servir.

Orientacions: Recomanem comentar que l'aigua potable és un bé molt escàs, però que, d'altra banda, és fonamental per a la salut. L'aigua pot contenir residus i organismes que causen malalties. Hem d'anar amb compte i informar-nos abans de beure aigua la procedència de la qual desconeixem.

No totes les persones tenen aigua corrent a casa seva. Aleshores han de transportar-la en grans recipients que, plens, pesen molt. Les persones que no tenen aigua a casa seva aprofiten quan van a la font o al riu per rentar-se.

Finalment, els podem comentar que hi ha molts nens i nenes que tenen dificultats per trobar aigua potable: com ho farien ells si no en tinguessin? Les possibles respostes es comentaran entre tots i fins i tot es poden representar.

TINC LA VARICEL·LA!

Objectiu: Reconèixer la sanitat com un dret humà universal, així com també la necessitat de tenir bons serveis mínims propers que vetllin per la nostra salut. En aquests serveis, no tothom hi té accés.

Descripció: En quatre vinyetes, Maria ens explica la dificultat que tenen per accedir als serveis mèdics. Després s'analitzaran les vinyetes en petits grups i es comentaran les conclusions entre tots.

Orientacions: La nostra protagonista està malalta (té una erupció que pot ser varicel·la) i ha d'anar al metge. Però el metge cau lluny del seu poble i per solucionar aquest problema entre tots estan construint un dispensari. Una altra idea és que, a l'escola, els proporcionaran informació sobre la nutrició, la cura del cos i les malalties i la seva prevenció.

Aquestes vinyetes ens permeten conèixer una realitat diferent de la nostra i, aprofitant l'ocasió, podem obrir un debat sobre la necessitat de tenir un servei mèdic mínim que vetlli per la nostra salut.

Alhora podem partir de la seva realitat més pròxima: comentar què significa estar malalt, com ens sentim quan ho estem, etc. Així, deixem que els nens i les nenes vagin explicant les seves vivències i sentiments entorn d'aquest tema. Finalment, els podem recomanar que pensin què passa si falten medicines, si es construeixen hospitals en llocs molt allunyats, etc.

M'AGRADA LLEGIR, ESCRIURE I DIBUIXAR!

Objectius: Adonar-se que l'escola ofereix la possibilitat de millora personal i social.
Reconèixer el dret a l'escolarització com un dret humà universal.
Identificar algunes de les dificultats que tenen molts nens i nenes al món per poder accedir a l'escola.

Descripció: A partir d'una pregunta de Maria, es reflexionarà sobre el que els agrada i desagrada de l'escola, així com també sobre el que hi han après. Posteriorment, per mitjà dels dibuixos, hauran d'identificar alguns dels obstacles que impedeixen l'escolarització universal.

Orientacions: El primer exercici que proposem és reflexionar sobre el que aprenem a l'escola, el que més ens hi agrada i el que menys. Ho anotaran de manera individual, i després ho comentaran a la resta de la classe. Pel que fa a les cinc coses que aprenen a l'escola, podem demanar als alumnes que facin una votació i les tres coses més votades poden ser motiu d'un mural que es realitzi entre tots. Es tracta d'aprofundir en la realitat de molts nens i nenes que no poden anar a l'escola. Per conèixer alguns dels impediments, proposem un laberint en el qual se'ns mostren nens i nenes que no poden anar a l'escola per motius econòmics o d'infraestructura, per conflictes armats o per llunyania. Un cop resolt el laberint, es proposa a l'alumnat intentar buscar solucions a cada una d'aquestes causes. Per això, demanem que es divideixin en tres grups. Cada grup treballarà un problema i mirarà de trobar-hi solucions. Finalment, es posaran en comú les diferents solucions proposades.

LA NOSTRA CARTA A LA MARIA

Objectius: Sintetitzar el treball realitzat en aquest monogràfic.
Potenciar actituds crítiques davant de les situacions d'injustícia que pateixen milions de persones al món.

Descripció: A partir de la interpel·lació que ens fa Maria, proposem elaborar una carta de resposta col·lectiva. Posteriorment, se'ls pot demanar que pensin en possibilitats de difusió d'aquesta carta: a tota l'escola, als pares i mares, a la premsa local, a l'ajuntament...

Orientacions: Es tracta d'una activitat resum de tots els aspectes treballats durant el monogràfic que, a més, ens permet iniciar l'alumnat en actuacions coherents i crítiques davant de situacions d'injustícia social. La carta s'elabora col·lectivament a partir de les idees que hagin sorgit en el debat. El docent ha de recordar als alumnes les diferents activitats realitzades i les situacions que han anat descobrint. Finalment, es tracta de potenciar la necessitat i l'interès per donar a conèixer el que han descobert i exigir als adults solucions davant de situacions d'injustícia social. Es pot portar a terme després de decidir entre tota la classe a qui més podria enviar-se l'esmentada carta a part de Maria.

Cicle inicial de Primària

© Intermón Oxfam

Drets
per a tots
i totes

Autora: Ester Casals

Intermón
Oxfam

Hola, sóc la Maria!

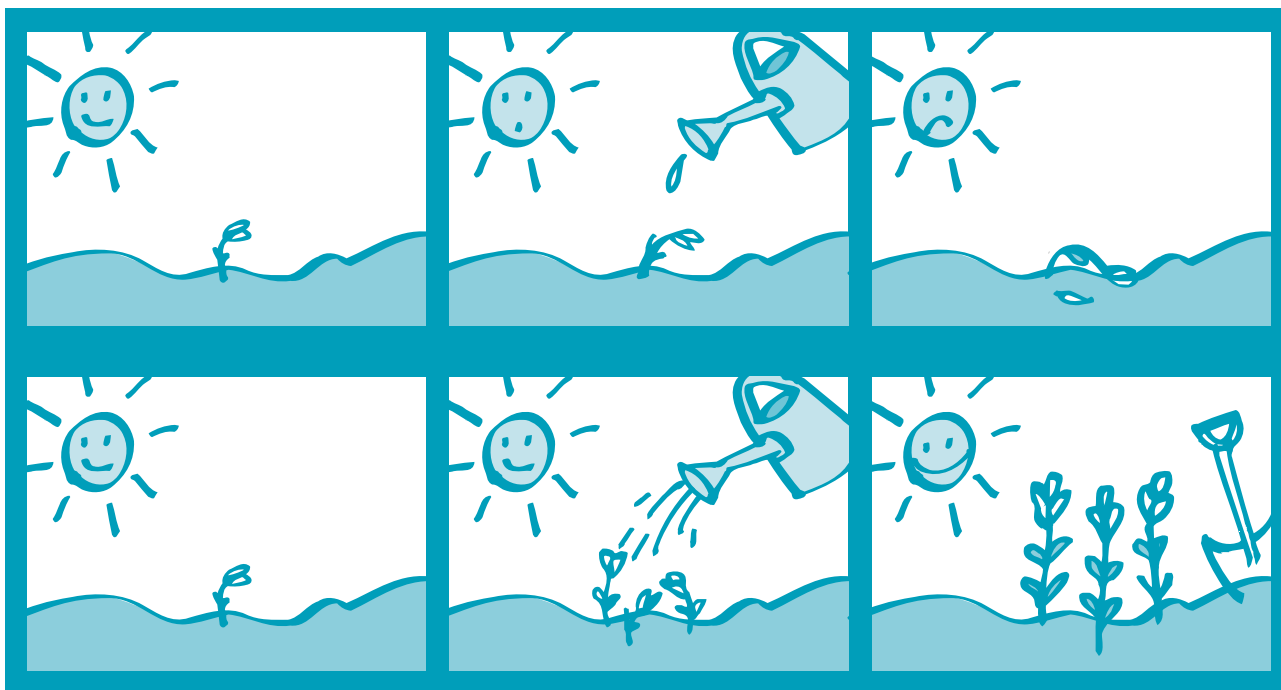
Em dic Maria i visc a prop de León, a Nicaragua. Tinc amics i amigues i vaig a l'escola, i quan em poso malalta vaig al metge. I tu?

Avui, a l'escola, ens han explicat que totes les persones tenim dret a menjar i a anar a l'escola i al metge.

Però jo conec nens i nenes que no tenen aliments, els falten medicines i no poden anar a l'escola.

Què creieu que podríem fer perquè tots els nens i nenes del món tinguéssim aquests drets?

Observa els dibuixos

Què mengem?

Jo menjo carn de pollastre o de porc,
mongetes, blat de moro, arròs i plàtans
fregits.

I tu, què menges?

Dibuixa-ho

A large, empty rectangular box with a thick black border, intended for the student to draw the foods they eat.

Dibuixa aliments necessaris per viure i créixer

Necessitem beure!

La Maria, cada dia, va a buscar aigua a la font. I tu, d'on treus l'aigua?

Completa

Utilitzo l'aigua per:

En quin moment la utilitzo:

Tinc la varicel·la!

Estic malalta i he d'anar al metge.

Però la consulta del metge cau lluny, a León.

Per això estem construint entre tots un dispensari al poble.

A l'escola ens expliquen com podem evitar malalties.

M'agrada llegir,
escriure i dibuixar!

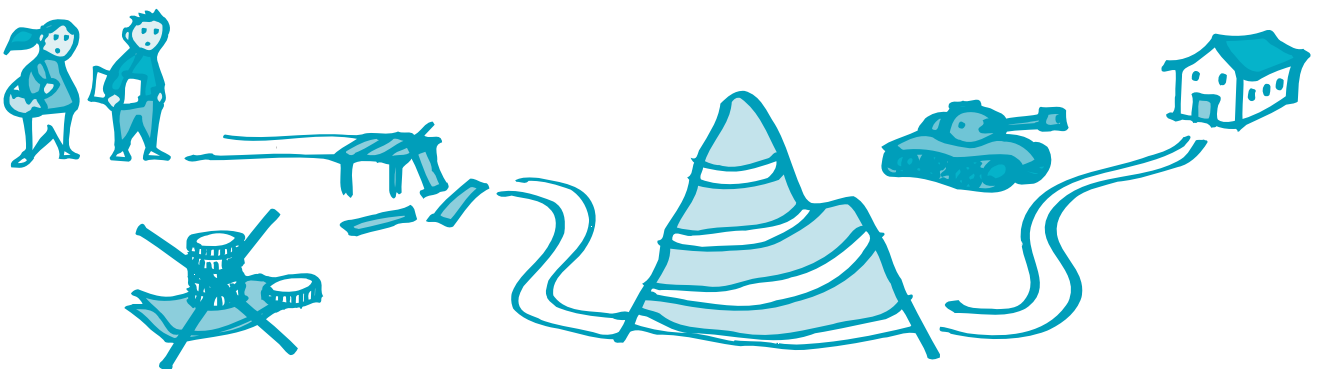
I a tu, de les coses que fas a l'escola, quina
és la que més t'agrada?

I la que menys?

Escriu cinc coses que hagis après a l'escola:

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____

Per què hi ha nens i
nenes que no poden anar
a l'escola?

La nostra carta a la Maria

Hi ha nens i nenes al món
que no tenen aliments i
que no poden anar a
l'escola ni al metge. Jo
crec que això és injust i
hem d'exigir als adults que
ho solucionin.

Què en penseu vosaltres?

